

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/77874

GK 97

28-03-2023

GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610-180252

Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/77874)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 02/02/2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1163489 sayılı yazınız.

Trabzon Milletvekili Sayın Ahmet KAYA'nın tarafıma tevcih ettiği 7/77874 esas numaralı yazılı soru önergesi Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Fatih DÖNMEZ
Bakan

Ek: 7/77874 Esas Numaralı Önerge Cevabı (1 Sayfa)

TRABZON MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET KAYA'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

DÖNEM
27/6

ESAS NO
7/77874

Rafinerici lisansı sahiplerinin temin ettiği ham petrole ilişkin miktar ve fiyat bilgileri lisans sahiplerinden alınmakla birlikte Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından hazırlanan yıllık ve aylık sektör raporlarında söz konusu fiyat bilgilerine ilişkin veriler ticari sır olması nedeniyle açıklanamamaktadır. Ticari sır niteliğinde olmayan bilgilere ise EPDK'nın <https://www.epdk.gov.tr/Detay/Icerik/3-0-104/petrolaylik-sektor-raporu> ve <https://www.epdk.gov.tr/Detay/Icerik/3-0-107/yillik-sektorraporu> internet adreslerinden ulaşılabilmektedir.

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile akaryakıt fiyatlarının belirlenmesinde rafineri fiyatlarının endeksle oluşturulması, dağıtıcı ve nakliye paylarının tavanı gibi fiyatların doğrudan veya dolaylı olarak kamu tarafından belirlenmesine ilişkin uygulamalar sona erdirilmiş olup akaryakıt fiyatları 01/01/2005 tarihinden itibaren en yakın erişilebilir uluslararası piyasa oluşumu dikkate alınarak serbest piyasa koşullarında belirlenmektedir.

Uluslararası ham petrol fiyatının yanı sıra navlun bedeli, döviz kuru, ülkelerin mevzuatlarına göre belirledikleri gümrük vergileri, ÖTV ve KDV gibi diğer vergileme unsurları, tarafların özel hukuk hükümleri çerçevesinde aralarındaki anlaşmalar, benzin ve motorin gibi ürünlerin kendi arz-talepleri ile belirli bir zamandaki dönemsel gelişmeler de akaryakıt fiyatlarının oluşumuna etki edebilmektedir.

Bu kapsamda 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu 10'uncu maddesinin ondördüncü fıkrasında yer alan; *"Ancak, petrol piyasasında faaliyetleri veya rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte anlaşma veya eylemlerin piyasa düzenini bozucu etkiler oluşturması halinde, gerekli işlemlerin başlatılmasıyla birlikte, her seferinde iki ayı aşmamak üzere, faaliyetlerin her aşamasında, bölgesel veya ulusal düzeyde uygulanmak için taban ve/veya tavan fiyat tespitine ve gerekli tedbirlerin alınmasına Kurum yetkilidir."* hükmü kapsamında "rekabetin bozulması" koşuluna bağlı olarak 2 ayı geçmeyen tavan fiyat uygulamasına gidilebilmektedir. Bu çerçevede EPDK tarafından mezkûr Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten bu yana 4 kez 2 ayı geçmeyen tavan fiyat uygulamasına gidilmiştir.

Yukarıda yer verilen değerlendirmelere ilave olarak ülkemizde rafinaj neticesinde elde edilen nihai ürünün dağıtıcılar tarafından satın alma zorunluluğu bulunmamakla birlikte dağıtıcı lisansı sahiplerine akaryakıt ithalatı yapabilme yetkisi de tanınmıştır. Bu durum da doğal olarak serbest akaryakıt piyasasında oluşan fiyat ile uluslararası referans fiyat oluşumları arasında kaçınılmaz bir etkileşimi ortaya çıkarmaktadır. Bu etkileşimin somut yansıması EPDK tarafından hazırlanan Petrol Piyasası 2021 yılı Sektör Raporunda yer alan verilerde kendini göstermektedir.

Öte yandan, 29/12/2022 tarih ve 11528 sayılı Akaryakıt Fiyatlarının Takibine İlişkin Kurul Kararının 1'inci maddesi ile rafinerici lisansı sahiplerinin akaryakıt satış fiyatının takibinde uygulanacak usul belirlenmiştir. Bu kapsamda, Platts European Market Scan'de CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında ABD Doları/ton cinsinden yayımlanan günlük fiyat ortalamasının Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından açıklanan döviz satış kuru üzerinden TL'ye çevrilmiş olan tutarı (TL/ton) dikkate alınmakta, bu tutarın TL/lt değerinin hesaplanmasında yoğunluk değeri motorin için 0,845 ton/m³, benzin için ise 0,775 ton/m³ olarak belirlenmektedir. Rafinerici lisansı sahipleri tarafından belirlenecek ürün fiyatında ise o ürünün uluslararası piyasadaki fiyatının TL cinsinden değerine ilave olarak ülke içi pazara sunumu kapsamında katılan maliyetler de dikkate alınmaktadır.

Bu bağlamda Kanun'daki piyasa serbestliği kuralı mevcut olduğu müddetçe piyasa oyuncularının dönemsel hareketlerinin etkileri yine serbest piyasa koşullarında karşılığını bulmakta, ancak petrol piyasasındaki faaliyet veya rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan yahut bu etkiyi doğuran/doğurabilecek nitelikte olan anlaşma veya eylemlerin piyasa düzenini bozucu etkiler oluşturması halinde ise EPDK tarafından müdahalede bulunularak konuya ilişkin gerekli işlemler başlatılmaktadır.